

СКЛАДАЛЬНІ ПРОЦЕСИ В МАШИНОБУДУВАННІ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>13 Механічна інженерія</i>
Спеціальність	<i>131 Прикладна механіка</i>
Освітня програма	<i>Технології машинобудування</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/очна(вечірня)/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>Загальний 4 кред.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: к.т.н., доц. Лашина Ю.В., lashyna.yuliia@lil.kpi.ua Практичні: к.т.н., доц. Лашина Ю.В., lashyna.yuliia@lil.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	<i>https://classroom.google.com/c/NTg2NjlyOTQyMDI2?cjc=ipwx2m6</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Сучасний спеціаліст з технології машинобудування повинен знати, крім різних методів обробки деталей та проектування заготовок, ще і підходи до проектування технології складання виробів, особливості технологічної підготовки складального виробництва та обладнання, пристрої і інструмент, які використовуються при виконанні складальних робіт.

Мета дисципліни – вивчення особливостей технологічної підготовки механоскладального виробництва та проектування технології складання, щоб у подальшому самостійно у виробничих умовах застосовувати отримані знання для правильного проектування технологічних процесів складання. Набуття знань: особливостей ходу технологічної підготовки механоскладального виробництва; основних залежностей та взаємозв'язків, які виникають при проектуванні (в тому числі автоматизованому) технологічних процесів складання; основних методів забезпечення надійності складальних виробів та технології їхнього виготовлення; основних вимог, які пред'являються до технологічності конструкцій деталей, вузлів та машин; обладнання, пристроїв та інструментів, які використовуються при виконанні складальних робіт.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна відноситься до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. Вивчення дисципліни базується на знаннях, одержаних студентами при вивченні дисциплін "Деталі машин і основи конструювання", "Метрологія, стандартизація і сертифікація", "Інженерна та комп'ютерна графіка", "Технологія машинобудування" та інших. Знання, які отримують студенти при вивченні

цієї дисципліни, використовуються в подальшому при виконанні курсових та дипломного проектів, у виробничій діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Всього	Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
Тема 1. Загальні відомості про складальні процеси в машинобудуванні	14	4	6	4
Тема 2. Поняття точності складання і забезпечення якості виробів машинобудування	14	4	4	6
Тема 3. Технологічність конструкцій виробів при складанні	14	4	4	6
Тема 4. Основні етапи розробки технологічного процесу складання	14	4	4	6
Тема 5. Складання типових з'єднань деталей машин і механізмів	10	4	2	4
Тема 6. Складання типових складальних одиниць машин і механізмів	12	4	2	6
Тема 7. Складання зубчастих передач	12	4	4	4
Тема 8. Автоматизація технологічних процесів складання	14	4	4	6
Тема 9. Автоматизація проектування технологічних процесів складання	16	4	6	6
Всього годин	120	36	36	48

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література

1. Наукові основи складання машин: конспект лекцій / укладачі: В. І. Савчук, О. В. Івченко – Суми: Сумський державний університет, 2013. – 212 с.
2. Савуляк, В. В. Складальні процеси в машинобудуванні : навчальний посібник / укладач: В. В. Савуляк – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 99 с.
3. Технологія автоматизованого виробництва: Підручник / О.О.Жолобов, В.А.Кирилович, П.П. Мельничук, В.А. Яновський. – Житомир: ЖДТУ, 2008. – 1014 с.

Додаткова література

4. Методичні вказівки до розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Складальні процеси в машинобудуванні» для студентів спеціальності 7(8).05050201 Технології машинобудування / Укладачі: Лашина Ю.В., Кореньков В.М. – К.: Електронне видання, 2013. – 36 с
5. Boothroyd, G. Assembly automation and product design / Geoffrey Boothroyd. 2nd ed. ISBN 1-57444-643-6, CRC Press Taylor & Francis Group, 2005

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

5.1. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
Тема 1. Загальні відомості про складальні процеси в машинобудуванні	
1	Лекція 1. Вступ. Мета і задачі дисципліни "Складальні процеси в машинобудуванні". Зміст курсу. Література. Зв'язок з іншими дисциплінами. Елементи процесу складання. Вироби машинобудування і їх складові частини.
2	Лекція 2. Конструкторська та технологічна декомпозиція виробу. Класифікація з'єднань деталей. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 2. Поняття точності складання і забезпечення якості виробів машинобудування	
3	Лекція 3. Поняття точності складання. Основні показники точності машин. Розмірний аналіз в технології складання.
4	Лекція 4. Вибір методу досягнення заданої точності початкової ланки. Перевірки та виміри при складанні Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 3. Технологічність конструкцій виробів при складанні	
5	Лекція 5. Поняття технологічності складальних виробів. Шляхи підвищення технологічності деталей з точки зору складання. Аналіз технологічності складальних виробів.
6	Лекція 6. Наближена оцінка трудомісткості складання по конструкції виробу. Цілеспрямований пошук кращого конструкторсько-технологічного рішення Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 4. Основні етапи розробки технологічного процесу складання	
7	Лекція 7. Вихідні дані та послідовність розроблення технологічного процесу складання. Вибір доцільної організаційної форми складання. Визначення типу виробництва. Стаціонарне і рухоме складання. Диференціація і концентрація складальних робіт. Потокове складання. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
8	Лекція 8. Розробка технології складання: схеми складання, маршрутного та операційного технологічного процесу. Нормування технологічних операцій складання. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 5. Складання типових з'єднань деталей машин і механізмів	
9	Лекція 9. Складання з'єднань з натягом. Складання з'єднань з перехідними посадками. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
10	Лекція 10. Складання нарізних з'єднань. Складання шпонкових з'єднань. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 6. Складання типових складальних одиниць машин і механізмів	
11	Лекція 11. Складання шпонкових з'єднань. Складання шліцьових з'єднань. Дидактичні засоби: Електронна презентація.

12	Лекція 12. Складання вузлів з підшипниками кочення Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 7. Складання зубчастих передач	
13	Лекція 13. Складання зубчастих передач. Складання циліндричних зубчастих передач. Складання конічних зубчастих передач.
14	Лекція 14. Складання черв'ячних передач. Дидактичні засоби: Електронна презентація
Тема 8. Автоматизація технологічних процесів складання	
15	Лекція 15. Визначення структури та основних характеристик виробничого процесу. Умови застосування автоматичного складання. Послідовність проектування технологічного процесу автоматичного складання. Техніко-економічне оцінювання варіантів технологічного процесу. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
16	Лекція 16. Типові елементи автоматичного складального обладнання: автоматичні завантажувальні пристрої, пристрої для базування. Типові елементи автоматичного складального обладнання: пристрої відносної орієнтації деталей, транспортні пристрої. Дидактичні засоби: Електронна презентація.
Тема 9. Автоматизація проектування технологічних процесів складання	
17	Лекція 17. Математичні моделі складальних виробів. Математичні моделі ТПС. Математичні моделі виробничих систем.
18	Лекція 18. Автоматизований синтез послідовностей складання. Автоматизоване проектування технологічних процесів складання.

5.2 Практичні заняття

Практичні заняття охоплюють основні теми лекційного матеріалу і розглядають питання практичного застосування отриманих знань. Їх тематика така:

№ №	Назва і зміст	З якою темою пов'язане	К-сть годин
1	Вступне заняття. Ознайомлення з силабусом, видача варіантів завдань.	1	2
2	Розробка схеми декомпозиції виробу та технологічної схеми складання.	1	4
3	Перевірочний розрахунок розмірного ланцюга методами повної взаємозамінності та теоретико-імовірнісним методом	2	4
4	Аналіз технологічності конструкції виробу, наближена оцінка часу складання, пошук шляхів підвищення технологічності при складанні	3	4
5	Розробка маршрутного технологічного процесу складання. Нормування технологічних операцій складання	4	4
6	Складання вузлів з підшипниками кочення	5, 6	4
7	Складання конічних зубчастих передач	7	4
8	Вивчення роботи і визначення характеристик вібраційного бункерного живильника	8	4

№ №	Назва і зміст	З якою темою пов'язане	К-сть годин
9	Розроблення математичної моделі складального виробу. Автоматизований синтез послідовності складання.	9	4
	Останнє заняття - залікове	9	2
Всього:			36

5.3. Лабораторні заняття

Не передбачені

5.4. Індивідуальні завдання

Не передбачені

5.5. Контрольні роботи

МКР виконується на 7 тижні навчання. Запитання МКР відповідають тематиці лекційних та практичних занять.

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Тема 1. Загальні відомості про складальні процеси в машинобудуванні Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті. За індивідуальним завданням розробити схему декомпозиції виробу та технологічну схему складання. Виконати класифікацію з'єднань деталей. Дидактичні засоби: Електронна презентація. Література: [1-4].	4
2	Тема 2. Поняття точності складання і забезпечення якості виробів машинобудування Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті. За індивідуальним завданням виконати перевірочний розрахунок розмірного ланцюга методами повної взаємозамінності та теоретико-імовірнісним методом Дидактичні засоби: Електронна презентація. Література: [1-4].	6
3	Тема 3. Технологічність конструкцій виробів при складанні Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті. Виконати аналіз технологічності конструкції при складанні, запропонувати шляхи її підвищення. Дидактичні засоби: Електронна презентація. Література: [1-4].	6
4	Тема 4. Основні етапи розробки технологічного процесу складання Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті. Виконати проектування маршрутного технологічного процесу складання. Дидактичні засоби: Електронна презентація. Література: [1-4].	6
5	Тема 5. Складання типових з'єднань деталей машин і механізмів Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті.	4

	Ознайомитись з відеоматеріалами про складання типових з'єднань. Відповісти на запитання. Дидактичні засоби: Електронна презентація, відеоматеріали. Література: [1-4].	
6	Тема 6. Складання типових складальних одиниць машин і механізмів Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті. Ознайомитись з відеоматеріалами про складання вузлів з підшипниками кочення. Відповісти на запитання. Дидактичні засоби: Електронна презентація, відеоматеріали компанії SKF (виробник підшипників)	6
7	Тема 7. Складання зубчастих передач Завдання на СРС: Опрацювати матеріал, наданий на лекційному занятті. Ознайомитись з відеоматеріалами про складання вузлів конічних зубчастих передач. Відповісти на запитання. Дидактичні засоби: Електронна презентація, відеоматеріали компанії Arrow Gear (виробник зубчастих передач). Література: [1-4].	4
8	Тема 8. Автоматизація технологічних процесів складання Завдання на СРС: Дослідити залежність швидкості руху заготовки від частоти і амплітуди коливань лотка. Визначити теоретичну продуктивність вібробункера. Побудувати графік залежності швидкості руху заготовки від частоти і амплітуди коливань лотка. Дидактичні засоби: Електронна презентація, програмне забезпечення моделювання роботи вібраційного бункерного живильника. Література: [3].	6
9	Тема 9. Автоматизація проектування технологічних процесів складання Завдання на СРС: побудувати математичну модель складального виробу, отримати послідовність складання методом автоматизованого синтезу Дидактичні засоби: Електронна презентація і роздавальний матеріал. Література: [1-3].	6

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

- правила відвідування занять (як лекцій, так і практичних/лабораторних) регламентується: «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/39>; «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/121>;
- правила поведінки на заняттях (активність, підготовка коротких доповідей чи текстів, відключення телефонів, використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача чи в інтернеті тощо) регламентується «Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/39>, ;
- правила захисту індивідуальних завдань: кожен студент особисто здає індивідуальні роботи;
- в даному кредитному модулі наявні штрафні і заохочувальні бали, які студент може отримати на добровільній основі виконуючі певний перелік додаткових завдань пов'язаних з тематикою кредитного модуля;
- політика дедлайнів та перескладань, регламентується «Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського»

<https://osvita.kpi.ua/node/32>, «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/37>;

- політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положення про систему запобігання академічного плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/node/47>; положенням «Положення про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського» https://osvita.kpi.ua/2020_7-170;

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з дисципліни згідно з робочим навчальним планом
Таблиця 8.1.

Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять			
		Лек.	Прак.	Лаб.	СРС
8	120	36	36	-	48

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- виконання та захист 8 практичних робіт;
- виконання модульної контрольної роботи.

СИСТЕМА РЕЙТИНГОВИХ (ВАГОВИХ) БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

8.1. Практичні роботи (r_1)

Ваговий бал однієї практичної роботи для робіт становить 10 балів (табл. 8.2). Максимальна кількість балів за всі практичні роботи: $r_1 = 8$ робіт \times 10 балів = 80 балів.

Рейтингові бали за одну практичну роботу

Таблиця 8.2

Бали	Критерій оцінювання
10	Зауважень до звіту нема, є відповіді на всі запитання
9	Несуттєві зауваження до звіту, відповіді на більшість запитань
8	Зауваження до отриманих результатів, відповідь на частину питань
7	Звіт має помилки, відповіді лише на окремі питання
6	Робота виконана, отримано вірні результати, але не захищено.

8.2. Модульний контроль (r_2)

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин і має на меті перевірку теоретичних знань студентів. Ваговий бал МКР становить 20 балів (табл. 8.3).

$r_2 = 20$ балів.

Рейтингові бали МКР Таблиця 8.3

Бали	Критерій оцінювання
20	Вірна відповідь більш ніж на 90 % питань

18	Вірна відповідь на 90 % питань
16	Вірна відповідь на 80 % питань
14	Вірна відповідь на 70 % питань
12	Вірна відповідь на 60 % питань
0,0	Вірна відповідь менш ніж на 60 % питань або студент був відсутній без поважної причини

8.3. Штрафні та заохочувальні бали

Загальний рейтинг з дисципліни включає штрафні та заохочувальні бали (табл.8.3). Загальна сума штрафних балів не може перевищувати $50 \times 0,1 = (-5)$ балів. Загальна сума заохочувальних балів не може перевищувати $50 \times 0,1 = (+5)$ балів.

Штрафні та заохочувальні бали

Таблиця 8.3

Дія	Бали
Несвоєчасне подання результатів практичного заняття*. * на період воєнного стану не діє	- 1 (але в сумі не більш ніж «- 5» балів)
Участь у модернізації практичних робіт	+ 2 бали
Удосконалення дидактичних матеріалів з дисципліни	+ 3...5 балів
Застосування оригінального підходу при вирішенні задач	+1 бал

8.4 Умови рубіжної атестації

Не передбачено

8.5. Розрахунок шкали рейтингу з дисципліни (r_d):

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$R_d = R_c = r_1 + r_2 = 80 \text{ пр} + 20 \text{ мкр} = 100 \text{ балів.}$$

Залік виставляється на останньому за розкладом занятті відповідно до набраних студентом балів протягом семестру.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 36	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою розглядається в індивідуальному порядку.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доц., к.т.н., Лашина Ю.В.

Ухвалено кафедрою технології машинобудування (протокол № 1 від 29.08.2022)

Погоджено Методичною комісією факультету¹ (протокол № 1 від 30.08.2022)

¹ Методичною радою університету – для загальноуніверситетських дисциплін.